

Een onverwachte vlindervondst

Veel vogelaars kijken ook graag naar vlinders en libellen. Soms leidt dat tot verrassende ontdekkingen.

Tekst: Arjan Brenkman
Eind mei is een uitstekende periode om in de Verenigde Staten op zoek te gaan naar kleurrijke Amerikaanse zangvogels. Tijdens een week vogelen vanuit Chicago afgelopen voorjaar leverde een rit rond Lake Milwaukee meer dan dertig soorten op. Alleen Connecticutzanger (*Oporornis agilis*) bleek al te zijn doorgetrokken richting zijn favoriete hoogveenmoerassen in Canada. Al gaf een reeks waarnemingen van een territoriale vogel in de buurt van Trout Lake, nabij de grens met Canada, nog een sprankje hoop. Op 28 mei besloten we daar ons geluk te beproeven. Terwijl de bewuste zanger schitterde door afwezigheid, verschoof onze aandacht gaandeweg naar het fotograferen van libellen en vlinders, die zich met de middagzon goed lieten zien.

Hoogveenelfje

Een maand na terugkomst van deze reis kocht ik een vlindergids, geschreven door Jeffrey Glassberg, tevens directeur van de North American Butterfly Association (NABA). Eén soort die ik gefotografeerd had

op genoemde locatie behoorde net als ons groentje duidelijk tot het genus *Callophrys* en leek sterk op 'bog elfin' (*Callophrys lanoraieensis*). Dit is een soort die nog geen officiële Nederlandse naam heeft, maar 'hoogveenelfje' zou een prima suggestie zijn. Deze vlinder komt echter alleen voor in het uiterste noordoosten van Noord-Amerika. De habitat was wel een match: 'bog elfins' zijn afhankelijk van hoogveenmoerassen, met zwarte spar (*Picea mariana*) als waardplant.

Had ik met negen sterk gelijkende *Callophrys*-opties de determinatiesleutel wel begrepen? De volgende, enigszins onheilspellende en ronduit sarcastische zin uit de gids motiveerde ook niet echt:

"If you are willing to travel to remote Black Spruce bogs and feed ravenous mosquitos and black flies, you'll have a chance of missing this mysterious butterfly yet again."

Callophrys lanoraieensis heeft nog geen officiële Nederlandse naam, maar hoogveenelfje zou een prima suggestie zijn.

Bekende verspreiding van het hoogveenelfje in blauw en de nieuwe kolonie aangegeven in rood. De afstand van de meest linkse blauwe stip tot de rode stip is 536 km. Bron: kaart, Wikimedia Commons.

Habitat van het hoogveenelfje: hoogveenmoerassen met zwarte spar, de waardplant.

Oftewel: “Als je bereid bent om naar afgelegen zwarte-sparrenmoerassen te reizen en hongerige muggen en knutten te voeden, heb je een kans om deze mysterieuze vlinder wéér mis te lopen.”

Meer dan 500 kilometer

Ik besloot op nader onderzoek uit te gaan en binnen tien minuten na mijn e-mail aan NABA had ik al contact met Jeffrey Glassberg zelf. Hij wilde alles weten van de observatie en niet veel later bevestigde hij enthousiast dat het inderdaad om de eerste waarneming van ‘bog elfin’ in de staat Michigan ging, op nota bene meer dan 500 kilometer afstand van de dichtstbijzijnde populatie!

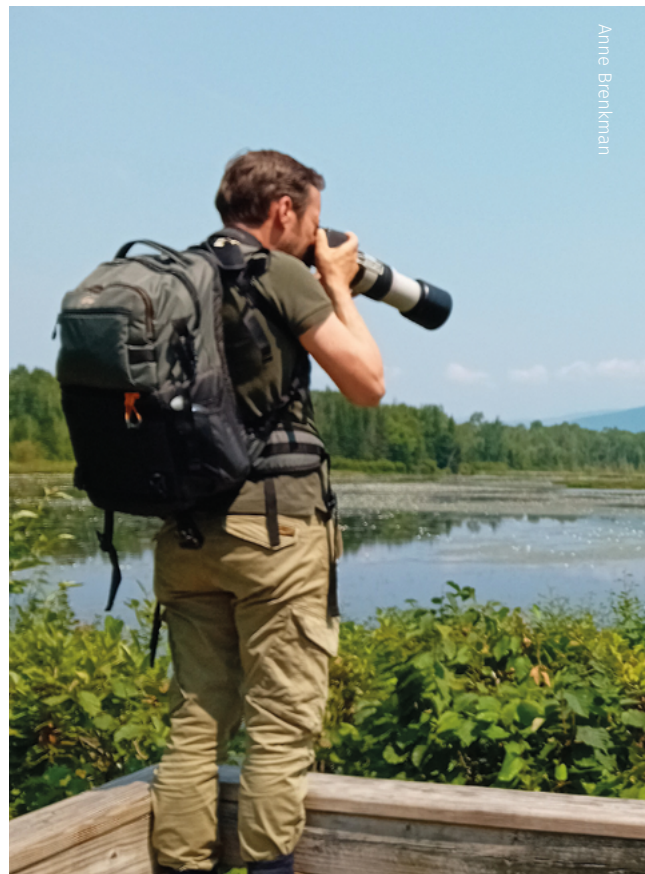
Uit aanvullende literatuur blijkt dat de soort slechts in minder dan vijftig hoogveenmoerassen voorkomt en geldt als een van de meest zeldzame, lokale en raadselachtige vlinders van Noord-Amerika. Er is intensief gezocht naar deze soort, maar op veel plekken die qua habitat perfect lijken, blijkt ze afwezig. Haar mysterieuze status dankt ze aan een kort vliegseizoen van enkele weken rond eind mei, een specifiek en ontoegankelijk leefgebied, haar fragiele aard, maar ook een lage trefkans vanwege de schaarse zonnige dagen in het boreale woud.

Het lijkt dan ook onwaarschijnlijk dat hier sprake is van een nieuw gevestigde populatie. Waarschijnlijk-

ker is dat deze populatie simpelweg over het hoofd is gezien. Een constatering die opnieuw illustreert hoeveel we nog altijd niet weten.

Literatuur

- A Swift Guide to Butterflies of North America, Jeffrey Glassberg, second edition, Princeton University Press, Princeton and Oxford.
- American Butterflies, volume 33: Number 3, fall 2025.
- Shepherd, M. D. 2005. Species Profile: *Callophrys lanoraieensis*. In Shepherd, M. D., D. M. Vaughan, and S. H. Black (Eds). Red List of Pollinator Insects of North America. CD-ROM Version 1 (May 2005). Portland, OR: The Xerces Society for Invertebrate Conservation. ●

De auteur in actie in het noorden van de VS.